

Тининика А.С.

викладач,

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди;*

здобувач,

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

ВИКОРИСТАННЯ «ЗЕЛЕНИХ» РЕЙТИНГОВИХ ОЦІНОК І СЕРТИФІКАЦІЇ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ І ДИЗАЙНІ ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРІВ

Метою даної роботи є узагальнення світового досвіду застосування «зелених» рейтингових оцінок і сертифікації при проектуванні і дизайні житлових інтер'єрів як сучасного і потужного тренду в проектуванні і поширенні екокультури.

Світові методології екологічно дружньої, «зеленої» оцінки у формі рейтингових систем з'явилися для того, щоб забезпечити певну оцінку практики поширення «зелених» будівельних і оздоблювальних матеріалів, дизайнерських рішень для будівель в намірах поєднати разом естетику, моду і сучасні технології для зменшення витрат на опалення будівель і викидів парникових газів та охорони навколишнього середовища. Сьогодні в усьому світі існує понад 600 таких рейтингових систем.

Зелені рейтингові системи – це інструменти, які «перевіряють продуктивність або очікувану продуктивність» цілої будівлі «і переводять цю експертизу у загальну оцінку... для порівняння з іншими будівлями» [4]. Розвиток цих систем розпочався у Великобританії зі впровадження системи «BREEAM» (Метод екологічної оцінки будівельних досліджень) ще у 1990 році. Згодом за цим послідували французька система HQE (Haute Qualité Environnementale) у 1992 році, гонконгська «BEAM» (метод оцінки екологічності будівлі) та міжнародна «GB-Tool» (зараз «SB-Tool») на основі їїSBE (Міжнародної ініціативи зі сталого екологічного середовища) у 1996 році, американська LEED (Лідерство в галузі енергетики та екологічного дизайну) та канадська “Green Globes” у 2000 році, японська CASBEE (Комплексна система оцінки ефективності побудови середовища) у 2001 році та австралійська Зелена зірка у 2002 р. Разом вони складають сучасну основу багатьох інших подібних систем у всьому світі, включаючи швейцарську «Minergie», німецьку систему «DGNB» (Німецька рада зі сталого будівництва), португальську «LiderA», сінгапурську «Green Mark BCA» (Будівництво та будівництво) і тайванську EEWH. Зараз вже багато країн також прийняли рейтингові оціночні системи завдяки своєму членству в радах «зелених» будівель та організаціях, таких як Всесвітня рада з питань зеленого будівництва. Проте BREEAM і LEED залишаються двома найбільш визнаними системами у світі, які задають своєрідний «стандарт» для зелених оцінок діяльності дизайнерів та архітекторів [3, с. 70].

Більшість рейтингових систем складаються з набору інструментів, які оцінюють будівлю через тип будівництва та використання простору, у тому числі засобами екодизайну. Зазвичай дотичні категорії використання простору включають нежитлові приміщення. Деякі системи також мають можливість оцінювати управління, експлуатацію та технічне обслуговування будівлі у будь-який період після заселення. У цілому рейтингові категорії поділяються на землекористування, водокористування, енергію та атмосферу, транспорт, застосовані матеріали, якість навколишнього середовища у приміщеннях, а в деяких випадках – та креативні дизайнерські інновації. У цій системі оцінка всього проекту (будівлі чи інтер'єру) базується на загальній кількості балів, отриманих за кожною категорією. Більшість систем зважують бали однаково з загальною сумою у вигляді, власне, рейтингу будівлі. Рейтинги відрізняються один від іншого з оцінкою зірок від 1 до 6 для «Green-Star», «бронза – срібло – золото – платина» для LEED та «pass/good/very good/excellent/outstanding» для BREEAM.

Хоча деякі рейтингові системи були розроблені спільно з урядовими агентствами (Green Globe, BREEAM), багато рейтингових систем були розроблені приватними неприбутковими організаціями. Основні рейтингові системи встановлюють суворі стандарти для практики і контрастують з «зеленими» будівельними нормами, які встановлюють мінімальні вимоги до сталого розвитку. Рейтингові системи є добровільними і взагалі не інтегровані з державними будівельними нормами, хоча в деяких країнах рейтингові системи приймаються і виконуються як регулювання будівництва. У Великобританії, де BREEAM була розроблена Організацією досліджень у будівництві (BRE), британські муніципалітети почали вимагати дотримання BREEAM як частини своєї політики планування. Наприклад, Уельс і Північна Ірландія прийняли розділи системи BREEAM у свої місцеві кодекси. Наприклад, в Уельсі, станом на липень 2018 року, усі медичні будівлі повинні досягти дуже хорошої та відмінної оцінки BREEAM. В Англії всі нові шкільні проекти повинні досягти «дуже доброго» рейтингу як умову фінансування з місцевого бюджету.

Дизайн інтер'єру як відокремлена дисципліна не розглядається у більшості рейтингових і оціночних систем; навпаки, оцінка дизайну інтер'єрів є складовою частиною комплексної оцінки будівлі (чи об'єкту). Там, де розрізняють нове будівництво та існуючі будівлі, питання внутрішнього дизайну розглядаються чи є в останню чергу. У багатьох випадках системи розглядають проблеми у приміщенні, які зазвичай називаються «Якість навколишнього середовища в приміщенні» (IEQ), які включають аспекти виконання будівель, що впливають на здоров'я та добробут мешканців. До цієї категорії відносяться безпека, гігієна, якість повітря та вентиляція в приміщеннях, тепловий комфорт, освітлення, акустика та зручності будівництва.

Системи оцінювання, які спеціально, відокремлено стосуються дизайну інтер'єру, є порівняно незначними і включають «Green Globes», «Green Star» та «LEED». Канадська система рейтингу «Green Globes» включає інструмент

«Fit-Up», який є одночасно формалізованими вказівками і протоколом оцінки для комерційних інтер'єрів. Питання управління проектами, енергетики, атмосферних викидів, стоків та інших впливів, варіантів ресурсних систем та матеріалів та води розглядаються через інтерактивну онлайн-анкету. Хоча зовнішня перевірка і можлива, сама система «Green Globes» вимагає створення онлайн-звіту на основі заповненої анкети з об'єктом. Інша ж система «Green Star», яка є міжнародною і добровільною, пропонує категорії офісних інтер'єрів в Австралії, Південній Африці та Новій Зеландії. Ця категорія призначена для власників, орендарів та дизайнерів інтер'єру для оцінки впливу оренди приміщення офісу як на етапі проектування, так і після введення в експлуатацію. Проблеми включають доступ до природного світла, поводження з відходами, енергозбереження, виготовлення та використання матеріалів. Цей інструмент доступний для всіх користувачів, але проект може вимагати такої сертифікації лише у разі використання сертифікованих осіб GBCA (Green Building Council of Australia). Ще одна система – «LEED Commercial Interiors» аналогічно – оцінює екологічність об'єктів оренди та сучасних інтер'єрів з сучасним оздобленням. Його рейтинговими категоріями є стабільні ділянки, водна ефективність, енергетика і атмосфера, матеріали та ресурси, інновації в дизайні інтер'єру та екстер'єрі. Комерційні інтер'єри «LEED» призначені для додаткового використання з «LEED Core і Shell» як специфічна рейтингова система для розробників, власників і орендарів [1].

Як свідчить сучасне поширення «зелених» систем оцінювання в усьому світі після їх введення у 1990 році, вплив цих систем є потенційно далекосяжним. Як мінімум, ці інструменти підвищили рівень обізнаності споживачів і дизайнерів з екологічних питань і заохочували сталу практику в побудованому середовищі на всіх рівнях участі від політики до планування, від проектування до будівництва, від ресурсу до продукції та від нерухомості до оренди. Для будівельних фахівців і дизайнерів ці складні системи оцінювання забезпечують практичну структуру та основу для вимірювання та оцінки. Часто ці системи доповнюють офіційні будівельні норми і правила, і в багатьох випадках вони навіть перевищують їх. Для державних органів влади вони є дуже показовим індикатором відповідності державній енергетичній політиці, як це, наприклад, є у випадку з BREEAM в Уельсі та Північній Ірландії. Для фізичних осіб вони забезпечують оцінку та покращення технічного обслуговування та експлуатації будівель, що зменшують їх вплив на навколишнє середовище. І цей загальний рівень обізнаності не слід недооцінювати.

Нещодавнє дослідження французьких будівель, сертифікованих HQE, показало, що сертифіковані будівлі, по суті, працюють краще, ніж не сертифіковані будівлі, але не так добре, як прогнозується в процесі сертифікації [2]. Це достатньо відповідає ситуації у всьому світі. Такі висновки, однак, не вплинули на суспільне сприйняття сертифікованих будівель. Інші дослідження ринку нерухомості в США свідчать про те, що «зелені» офісні будівлі вимагають більш високої орендної плати, мають більш високий рівень

зайнятості та мають вищу вартість перепродажу, ніж «незелені» будівлі подібного походження [2]. Навіть володіння такими будівлями з екоінтер'єрами стає ознакою успіху.

Розробка універсальної рейтингової системи поки що є віддаленим ідеалом навіть у розвинених країнах. Важливим фактором серед багатьох є регіональні варіації клімату, які пояснюють, чому системи різко відрізняються від критеріїв до балів. Порівняння критеріїв оцінки для дванадцяти різних рейтингових систем, що використовуються у Великобританії, Азії, Європі, США та Австралії, які зосереджені на п'ятнадцяти ключових питаннях, включаючи енергію, викиди вуглецевого газу, якість навколишнього середовища, використання землі, відновлювальні технології, транспорт, відходи та воду жоден з них не використовував той самий перелік критеріїв для оцінки. У дослідженні, опублікованому компанією BRE, отримані дані свідчать про відсутність еквіваленту рейтингу BREEAM відмінно. Визначено, що рейтинг «Very Good» у BREEAM дорівнював значенням «Platinum» і «Six Stars» як найвищим оцінкам відповідно у LEED і «Green Star», тоді як у системі «CASBEE» не було такого еквіваленту. Ця відсутність узгодженості та паритету між системами не дозволяє універсального стандарту порівняння.

Звичайно, витратний аспект сертифікації будівель і приміщень піднімає питання економічного розриву. Хоча дані показують, що кінцева вартість сертифікованої будівлі не є значно вищою, ніж у несертифікованої, проте в процесі оцінки існує багато додаткових витрат. Ці так звані «м'які» витрати включають використання рейтингової системи та матеріалів, реєстраційних зборів за проекти, зборів, пов'язаних зі сплатою за сертифікацію та витрат на проектну групу. Непрямі витрати також включають витрати часу на процес сертифікації, який може зайняти від тижня до двох місяців, плати за членство у Радах зеленого будівництва та витрати на освіту та тестування для сертифікації фахівців з дизайну. Наприклад, у США останні витрати, що пов'язані з сертифікацією LEED, включаючи реєстрацію, подачу документів становили від 22 000 доларів США до 100 000 доларів США [3, с. 74].

Використання добровільних систем сертифікації та «зеленої» оцінки будівель та інтер'єрів, яких налічується декілька сотень у світі, поступово стає потужним трендом у розвинених країнах світу і ознакою прогресивності та соціальної відповідальності власника. Останніми роками азійські країни зробили значне прискорення у цьому і наздоганяються західні країни, проте поки що не йдеться про розробку і запровадження універсальної рейтингової системи у світі. В деяких країнах (напр., Великій Британії, Сінгапурі, Австралії) сучасні дизайнери можуть завдячувати нормативно-правовим вимогам до обов'язкової відповідності будівлі певним вимогам до наявності «екологічно дружнього» матеріалів і проектування, і це підвищує попит на такі об'єкти вже на стадії їх проектування. Запровадження «зеленої» оцінки об'єкту підвищує ринкову вартість такого об'єкту, престижність його і спонукає дизайнерів поширювати цю практику далі.

Список використаних джерел:

1. Eichholtz P. Doing well by doing good? Green office buildings / Eichholtz, P., Kok, N., & Quigley, J.M. // American Economic Review. – 2010. – Iss. 100. – Vol. 5. – P. 2492-2509.
2. Fuerst F. New evidence on the green building rent and price premium [Електронний ресурс] / F. Fuerst, P. McAllister. URL: <http://ssrn.com/abstract=1372440>. – dx.doi.org/10.2139/ssrn.1372440.
3. Wong L. Sustainability: industry standards and innovation / L. Song; In: Designing interior architecture: Concept, typology, material, construction / Ed. by Sylvia Ledecker. – Basel: Birkhauser & De Gruyter, 2013. – 368 p. URL: http://www.100interior.de/designing_interior_architecture/pageflip_en/pages/sylvia-leydecker_designing-interior-architecture_small.pdf.
4. Yang X. Measuring the Effects of Environmental Certification on Residential Property Values – Evidence from Green Condominiums in Portland, U.S. [Електронний ресурс] / X. Yang. – Portland: Portland University, 2013. – 62 p. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/37771420.pdf>.

Филиппова О.Н.

Ассоциация искусствоведов (г. Москва)

А.С. ПУШКИН – ХУДОЖНИК И ПОЭТ

Рисование для А.С. Пушкина составляло отчасти забаву, развлечение, дополнение к дружеской беседе, – иногда являлось графическим выявлением содержания, созданных поэтических строк, – но общее отношение к процессу рисования у него было чисто дилетантское: он не стремился к развитию «руки», приобретению технических навыков, не упражнялся методически и не пользовался указаниями художников-профессионалов (на примере биографий Н.В. Гоголя и М.Ю. Лермонтова) [3, с. 305]. Среди набросков поэта встречаются наброски неумелые, вялые, но иногда, в силу какой-то чудесной интуиции, он создавал рисунки изумительные лапидарностью графического языка, четкой красивейшей линии и предельной выразительности. Говорим мы теперь о рисунках А.С. Пушкина не потому только, что они одно из наследий великого поэта, но, ценя их, как художественное достояние и памятуя слова русского мецената П.В. Нащокина (1801-1854), мы верим, что если бы судьба повернула поэта на путь художника, то и тут бы его прекрасный гений нашел свое лучезарное выражение.

В программу обучения в Царскосельском лицее, помимо языков и наук, входило и рисование. Оно преподавалось Сергеем Гавриловичем Чириковым (1776-1853) – тогда еще молодым художником, окончившим Академию «со шпагой» [2, с. 147]. С.Г. Чириков был очень любим лицеистами и со своей стороны награждал их лестными аттестациями «великих» и «отличных» дарований [2, с. 147]. А.С. Пушкин учился у С.Г. Чирикова лениво и стоял последним по успехам. Все-таки его выпускная аттестация по рисованию была такова: «отличных дарований, но тороплив и неосмотрителен, успехи неощутительны» (если «торопливость» означает беглость штриха, то с нашей точки зрения, это может звучать похвалой) [2, с. 147]. Видимо, С.Г. Чириков,